

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Július' 16-dikán 1819.

Frantzia Ország.

Június' 29-dik és Július' 1-ső napja-
in-rút lármázás fordult elő Párisban a'
törvényt tanuló ifjúság között azon szá-
lában, melyben Bavoux nevű Profes-
sor a' Criminalis büntetések' könyvéről
való leczkéket tartván, 's eppen a' Bü-
ntetési törvényhozásról beszéllvén azt ma-
gyarázta, hogy milyennek illik ennek
lenni egy oly Státusban, a' melybe *Kép-
viselői Ország* van Bébözattatva. Az
ő tanításait a' *Liberális* részen lévő ifju-
ság nagyon kedvesen halgatta, 's nagyon
örvendezett, hogy a' *Minerva*, a' *Nor-
mándiai Iselek*, és *Homme-gris* nevű
közönséges írőknek egész Logikájokat
a' maga Professorának szájából kifoly-
ni 's ily módon ismét új elevenségre kap-
ni hallotta: midőn azonközben a' velük
egygyüttmentaró tanulók a' magok el-
lenkező gondolkodássokat, sütyölés és
egyéb ilyen oskolai kitsufolódás által jelen-
tették. Ezen környűállás által a' neve-
zett Professornak előbbrevigyázóvá kel-
lelt volna t-téttetni, mint a' következős
kimutatta. Elmés okoskodása, Jun. 29-
dikén a' halgatónak egy részét ismét
nagyon lármás tapsolásra, a' más részét
pedig sütyölésre indította, a' melyből
morgolódás, mérges kiáltozás, 's rút ve-
szekedés következtek: de a' Professor mind
ezekkel sen mit se gondolván, nem hogy
a' lármának lesendesítésén iparkodott
volna, hanem, mint látszott, inkább azt
várta, hogy az ő részén lévők az ellenke-

zőkön gyözedelmeskedni 's ezeknek meg
mutatni fogják, hogy hol légyen az ajtó.
Tudtára esvén az alatt a' Törvényes Fa-
kultás Belvincourt nevű Dekányának
hogy mi foly az Oskolában, ő azonnal
oda sietett, 's öreg tisztés fejével a' szá-
lába 's ott egyenesen a' kathedrába ment,
's a' zsibongó fiatal seregnek halgatást
parantsolván, kinyilatkoztatta, hogy a'
Professor Bavoux' tanításai félbesza-
kasztatnak. Ezen szókat az egygyik rész
kedvetlenséggel, a' másik pedig *éljen a'
Király* kiáltozással fogadván, a' zengés
újabbban felelevenedett; sokak azt kíván-
ták, hogy a' tanítás folytatódjék, mások
ellenkezőt kiáltoztak. — Bavoux pedig
a' Dekány' határozása ellen tele torokkal
protestált, 's ezzel a' kathedrából leszá-
lott, 's tanítványainak, kikben ezen tüzet
felélesztette, bravo kiáltozásaik között
a' szalából kiment. A' láрма azonközben
mind inkább inkább nevedett, a' tisz-
tes fejű öreg Dekány minden féle tsufsá-
gokkal illetetett, 's fenyegettetett, de a'
ki mind ezekkel a' méltatlanságokkal sem-
mit se' gondolván, el nem távozott, ha-
nem mind addig tseades vérrel ott mara-
dott, míg a' láрма' gerjesztői a' szalát
magok oda nem hagyták.

De ezzel nem lett vége ezen lármá-
nak, hanem Július' 1-ső napján még ru-
tabban megújított, a' melyről így ír-
nak azon Párisi újságok, mellyekből
a' feljebb való előadás vétetett: —

Az Universitas vagy a' közönséges
tanulás' Biztossága ezen lármának elő-

Fordulása után tanácsot tartván, azt határozta, hogy a' Professor B a v o u x' tanítása felbeszakasztassék, melly végzését nyomtatásban a' Törvényes Oskola' falaira kiraggattatta. Midőn a' tanuló ifjak Július' 1-ső napján délelőtti 11 órakor az Oskola' Udvarára megérkezvén ezen Rendelést szemlélnék, azonnal ismét zsbongani kezdtek 's tsoportokat formálván, a' kiraggatott Hirdetést a' falakról leszaggatták, 's egygyütt tovább is tanácskozván, mint mondják egy Rollin nevűnek jóvallása a' volt, hogy délutáni két órakor az Oskola' épülete előtt lévő piacon P l e e nevű könyvárosnak boltjába gyülekezzenek össze 's ott készítsenek 's közönséges aláírások által erősítsenek meg egy kérelmet, melly a' közönséges tanulás' Biztosságához legyen intéztetve, 's benne a' Jun. 29-dikén történt dolgok hűségesen lebeszélletvén, elképpen kérjék és vegyék munkába azt, hogy B a v o u x a' maga tanításainak folytatásához ismét hozzá foghasson. Valósággal sokak is megjelentek a' rendelt órára ezen helyen: de azönbán azt is meghökkenéssel eszékbe vették közzülök némelyek, hogy néhány politziai tiszték, kik oly célzással, hogy, ha a' rend ismét meg találna zavartatni, néki segítséggel legyenek, a' Dekány mellé adattattak vala, le 's fel járkálnak és vigyázással vagynak. Némelyek a' tanulók közzül azonban ezen politziai tisztéket is ingerleni sőt egyéb módon is hántani kezdték, pedig ezek nyilvános hivatali czimereiket is kifüggesztették 's úgy jelentek meg. Hanem egy oda nem meszeze lévő katona strázsaháznak Kommandánsa a' dolog felől tudósittatván, ez azonnal 12 embert küldött el a' lármázóknak elszélesztetésére. Egy ifjú azonban ezen tsoportal is szembeszállott, de ez őtet megfogta 's a' strázsaházhoz küldötte. Ezért a' többek felpuzdorkod-

ván a' strázsaházhoz mentek 's a' pajtásoknak kiszabadításán iparkodtak, de onnét annak módja szerént visszazagazittattak, mellyért még jobban megmérgeződ-
vén, kövel kezdték hajgálni a' katonákat. A' Strázsakommandáns elkor szükségesnek lenni látta, hogy golyóbissal jöltessen: hanem mikor lövetni akart volna, egy politziai tiszt a' katonák elejébe állott, 's nem tsak a' lövést megakadályoztatta, hanem azt is véghez vitte, hogy a' tanuló, ideigvalóképpen szabadon bocsátassék. Az alatt, míg a' Liberalis tanulók a' tanulásra ügyelő Biztosságához írást készitettek azért, hogy B a v o u x a' maga tanítását folytathassa, a' más részen lévők (tudni illik az Ultrák, mert ilyenek, éppen úgy, mint Liberalisok, a' tanulók közt is találtnak) pedig azért készitettek a' Követek' kamarájához kérelmet, hogy a' nevezett Professor vissza ne tététessék a' tanításra. A' kérérelevelekre való aláírásokat az Ultrák az Universitas' Udvarán, a' Liberalisok pedig a' szalában gyűjtötték, vagy verbaálták. Mikor ezek folynának hirtelen ily kiáltás hallatott: le kell szakasztani a' fejer zászlót, 's egy tsoport arra felé kezdett lármáson rohanni, hol a' zászló függött. A' fogelynak szabadonbocsátása ez alatt történt, a' kit egész gyözedelmi pompával kísért egy ifjú tsoport vissza az Oskolába. Egyéb erőszakoskodásokon kívül, mellyeket a' tanulók a' politziai tiszték ellen elkövettek, az is előfordult, hogy kettőt közzülök, kik azért mentek vala be az Universitas' Udvarára, hogy a' rendet helyreállítsák, onnét a' tanulók által kivettet-
tek. Az alatt számos politziai katonák érkeztek meg Obersterjekkkel egyetemben, a' kik jelentést tettek a' tanulóknak, hogy körülvéttete vagynak, hanem az Obersterjek is jelen van, ki a' tanulókkal beszélleni kíván, melly a' tanulóknak értésekre esvén, az Oberstert körül vették 's

a' Kathedrara felmenni kénszerítették, ki is onnét beszédjét hozzájok intézván, őket a' magok szállasaira való visszatérésre 's tsendességre intette, annyival is inkább, hogy a' Politziai Prefektus maga is jelen lévén, hajajkat itt helyben mindjárt elejébe terjeszthetik, 's tölle meg fognak halgattatni. Erre a' tanulók egyszerre felkiáltottak, hogy az ő bajok az, hogy nékik az ő Professorjokat adják vissza. Ennek hallására az Oberster kimentvén, idővartatva gyalog katonasággal tért vissza, mellyet az ajtó elejébe állítván az ifjakhoz így szollott: — Uraim! Hogy ezen szalából eltakarodjatok, abba titeket megakadályoztatni senki se' fog: de azt is tudjátok-meg, hogy ide vissza egygyitek se' tér." — Ezen eszköznek az a' következesó lett, hogy a' tanulók a' szalából lassan lassan kimentek, 's a' tsendesség ekképpen helyreállott. — Hanem, mint látszik, későbbre, néhány tanuló fogságra vitettek, kiket a' K. Prokurátor vizsgálás alá vett.

Párisi közönséges levelek erőssítik, hogy ott sok lakosok, a' kik választó jussal bírnak, B a v o u x Urhoz vigasztaló leveleket írván, felbiztatták, hogy ne busuljon, mert Professorságának clyeszetéseért, vagy pedig ha a' Státus' tisztjei részéről akár mi egyéb üldöztetéseknek ki találna tétettetni, ötöt előre bizonyosá teszik affelől, hogy a' közelébbi választáskor azon fognak votizálásai által iparkodni, hogy, mint Párisi képviselő, a' Követek' kamarájába beléphessék. — A' Professor Urnak törvényes üldöztetéséhez azonközben a' Kir. Törvényesszék hozzá fogott. Írásai Julius' 5 - dikán törvényesen lepetséltettek. A' tanulók' számát azon törvényes Q u o l á b a n, hol ez a' lárma történt, 2500-ra teszik.

A' Drapeau-blanc (fejér zászló) nevű újságnak íróját *Martainville* Urat is az a' kedvetlenség érte, hogy legutóbbi le-

velét a' politzia letartóztatta, 's valamint' magát, úgy nyomtatóját 's árosát is perbe idézték. — Ugyan ezen időtájban, ez előtt tsale hatmad nappal, egy esmeretlen, valami 40 esztendőös korú ember, ugyan ezen *Martainville* Urnak házához bemenvén 's magát otthon nem találván, a' feleségével beszédbe ered, 's oly dolgokat mond néki, mellyekből az aszszonyság azt hozta-ki, hogy familiájának körülállásaival esmeretesnek kell lennie. Egyebek közt azt is mondta, hogy a' *Martainvilléné* anyja, 1793-ban vagy 94-ben a' férjéhez a' táborba menvén, a' hol ez akkor Biztosi hivatalban volt, néki egy pár pistolyt adott volt által, mellyeknek ő azolta jól gondjokat viselvén, már most, mint az öreg aszszony meghagyta volt, azokat az ifjú aszszonyságnak kezéhez szolgáltatja. Az aszszonyság minden gyanakodás nélkül által vévén a' pistolyokat, egy almáriumba beteszi; az ember eltávozik; a' férje azonközben haza érkezvén, kedve jött a' pistolyoknak megnézegetéséhez; felveszi, 's midőn mindkettőt jobb kezében tartaná, egyszerre mindkettő elsült, 's a' serétek, mellyekkel tölve voltak, a' bal kezét, nevezetesen három újait nagyon megrontsolták. — Mi módon eshetett ezen lövés, gonoszságból - é vagy történetből? a' fogja megmutatni, hogy a' szerentsétlenségnek hírére az esmeretlen, ki a' pistolyokat oda vitte, fogja-é magát jelenteni, vagy nem. — A' nevezett *Drapeau-blanc* Ultra-Ujság.

Spanyol Amerika.

Buenos-Ayresre nézve nevezetes hírek terjedtek-el Európában, de a' mellyek nagyobbadon olyanok, hogy bajosan lehet közzülnök a' valóságot kizsemleni. Egy levélben ezeket olvassuk: — „A' magát úgy nevező Fejedelmi-Congressus Buenos-Ayresben a' maga ülésait

Febr. 25-dikén kinyitván, a' Fő Direktor Puyredon beszédet tartott, melyben nagyon szívekre kötötte a' követeknek, hogy mindenk felett a' Cönstitutziónak tökéletesítésén iparkodjanak, mert valameddig ez lábra nem áll 's ez által az ideigmeddig való Országlási mód meg nem szüntettetik, a' szabadság' ellenségeinek mind addig szabad mezeje fog lenni a' magok mesterkedéseiknek folytatására. Ha egyszer a' Constituzió állandó talpkőre helyeztetődhetne, ekkor jön-e el osztán az az idő, hogy a' Fő Direktor a' Törvényes könyvet kezébe vévén a' tsendességnek megháborítóit megbüntethesse, a' nélkül, hogy az ő igazságos volta gonoszságnak, keménysége személyes indulatosságnak lenni ne tartsassék. Őtet, úgy mond, magát is ez a' végrehajtó 's törvényhozó hatalmak között való bizonytalan állapot tette oly emberek ellenségeskedéseiknek 's mesterkedéseiknek tárgyává, a' kik különbben a' Republikának hasznos emberei lehettek volna. A' Republika' jelenlévő állapota azonban olyan lévén, hogy az Elölülőben sokkal több és nagyobb katonai talentumokat kíván, mint a' mellyekkel ő (Puyredon) felruháztatva van, erre nézve ő már most le fog azon poltzról szállani, mellyen ily sokféle terhekkal kell küzöldni, 's meg fogja ez által a' nemzet előtt bizonyítani azt, hogy sokkal könnyebb engedelmeskedni, mint parantsolni."

A' Londoni újságlevelekben, mellyek Jun. 30-dikán indultak, ily sokat jelenteni-láttató czím alatt közlik a' Buenos-Ayresi változásokat: *Vége a' Buenos-Ayresi Republikának* — 's így írják-le a' nagy változást: —

"A' mit mi közelébbi levelcinkben arról íránk, hogy Artigas 's a' Buenos-Ayresi Országlószerk egymással öszszehé-
fűlték volna, nem látszik tökéletes

előadásnak lenni. Nem öszszehékelés' úján esett az ő öszszetsatolódások, hanem erőszak' úján. Artigas a' maga Amerikai Kozakjaival Buenos Ayresre reámenvén, ott a' Republikai Országlásnak véget vetett; 's a' fő Uralkodás' gyepőjét a' maga' kezébe vette. A' mi Mártz. 16-dikán költ tudósításaink úgy beszélnek a' történetről, hogy Artigas ellen sereget küldött a' Buenos-Ayresi Országlószerk, de ezek mind Artigashoz pártoltak, 's ekképpen a' Contra Revolutzió megcsévén, Artigas lett Fő Direktorrá, kinek a' volt Országlói első lépése, hogy Brasilia ellen hadat izent."

Nem régen azt olvastuk vala az Amerikai levelekben, hogy San Martin Chiliből hirtelen útnak indult volna 5000 emberekkel Buenos-Ayres felé. Ez, ha igaz, azért történt, hogy tudára estek az új változások. Nem soká mind ezekről hitelesebb tudósításoknak kell érkezni: Eddig mindenk azt gondolták, hogy Puyredon után S. Martin fog Fő Direktor lenni: de az is igaz-más felők, hogy Buenos-Ayresben elcitol fogva sok barátjai találtattak Artigasnak.

Némely levelek szerint a' Pampas vidékein lakó Kaczikák (Vad Királykák) megígérték a' Buenos-Ayresieknek, hogy ha a' Kadikói nagy expeditzió által tsakugyan szorongattatni találnának, ők is 5000 embereket fognak segítségekre küldeni a' Spanyolok ellen. — Ezen Pampasi Kaczikákuak még három tőrsokeik élösködnek, de magy-elvonták magokat az Európaiaktól oly helyekre, hogy ne bánthassák őket.

Nagy Britannia.

A' Londonban Jún. 29-dikén kijött újságok summázatja: — „Itt tegnap nagyon fontos Ministeri tanácskozás tartott, mellyen minden Ministereink jelen voltak. Mi úgy ítélünk, hogy ezen ta-

hátkozásnak tárgya nagyon fontos volt. — A' Londoni újságok különbözőkölömbféle gondolattal vannak a' Spanyol Minis-
teriumban történt nagy változásnak okáról. A' Times írja azt, a' finansziái ter-
ves állapotnak tulajdonítja. A' Ministe-
riális Kurir ellenben azt gondolja okának
enni, hogy a' Király nem akarja a' Flo-
ridának általengedéséről szolló Kötést
megerősíteni, a' melly nemakarásban
néki (mint a' Kurir nyilván kimondja) az
Anglus Országlószék is pártfogója és no-
gatója.

Az a' hír, hogy a' Spanyol Udvar
Jamaica szigetét Angliának fogná en-
gedni, ilyen okoskodásra szolgáltatott
alkalmatosságot azon *National Intelli-*
gencer nevű Amerikai újságnak, a' melly
ott az Országlószék' újságának lenni tar-
tatik: — „Az a' hír, hogy Kuba Angliának
fogna engedni, hozzánk is megérke-
zett. Mi ezt fundamentum nélkül való-
nak ugyan, de a' mellett nem lehet-
cünk lenni tartjuk. A' mi egyéberánt
a' dolgot magát illeti, e' fontos vizsgáló-
lást érdemel. A' mi azt a' kívánságot
illeti, mellyet nállunk némelyek még a'
Congressusban is kinyilatkoztattak az-
eránt, hogy Cubát magunkévá tenni
ó lenne, mi ebben soha egygyet nem
értettünk. A' tengeri birtokok töllünk
gen sok költséget kívánnának, 's az a'
Despotoi iparkodás is, melly ezeknek
megöriztetésekre megkívántatna, nem hoz-
zánk illő. Hanem más felől, ha az iga-
zat meg kell vallanunk, tsakugyan min-
lenkor inkább kívánhatjuk mi Cubá-
nak a' mi kezünkre való jutását, mint
az Anglusokéra. Míg a' Spanyolok' el-
mőtlenült hatalma alatt leszen ezen szig-
et, addig onnét semmi megtámadatás-
ól nem félhetünk: hanem ugyan ezen
szigetet Angliának kezében szemlélni, ez
egészen más gondolatokat gerjeszt ben-
tünk. Ez, nagyon sokféle összszetközé-

sek' tárgyául szolgálna, mellyekből hada-
kozási ellenségeskedések is következnének.
Innét az Anglusok akár melly időben
egész hajós sereggel borithatnák el a'
Mexikói öblöt. Ők ide is be fognak hoz-
ni a' magok Colonialis kizorító syste-
májokat, 's több effélék.“

Elegyes Dolgok.

A' Svétziai Országlószék rendelt
fett, hogy a' tengeri tisztek sietve min-
nyájan jelenjenek meg a' magok helyei-
ken. Ez a' rendelés sokféle vetekedés-
re szolgáltatott alkalmatosságot. — A'
leg újabb hírek szerint Finlandiában
az Orosz seregek egészen újjan orga-
nizáltatnak.

Generális Savary (a' Rovigói Her-
tzege) megnyerte, hogy bizonyos idcig
Angliában, Vandamme is meg, hogy
Belgiumban (Gentben) lakhassék.

A' közönséges levelek írják, de az
az okát megmondani nem tudják, hogy
nem régen a' Rénusi Pruszszus tartomá-
nyokban a' váraknak épittetését, mellye-
ken valami 12,000 emberek dolgoztak,
egyszerre mind félbe szakasztották, 's a'
munkásokat elbótsátották, és ennek híré-
vel minden felé staféták küldettettek-ek.
Ugyan akkor Berlinben is félbeszakasz-
tották a' közönséges épületeken való dol-
gozást 's a' munkásokat ott is elbótsátották.

B é t s.

Azon változásokhoz képpes, mel-
lyeket a' Felső Császári Udvarnak ha-
zafelé való útjában eleintén a' Károlina
Cs. Fő Hertzegasszony' betegeskedése,
melly azonközben már most szerentsé-
sen megszűnt, 's e' mellett az Olasz Ország-
ban uralkodó rendkívül való nagy me-
legk okoztak vala, a' jövő Augustus' el-
ső napjaiban reménhetjük az ő Cs. Kir.
Felsőgek' hazaérkezését.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

„Június' 13-dikán Mailandban különös Katonai inneplés tartatott, ugyan is a' Hessen-Homburg Cs. K. Gyalog Regimentnek Bataliona új zászlót kapott, mint-hogy az eddig való, és már 40 esztendőök óta minden véres tsalákban, melyeket az Austriai armáda ezen idő alatt kiállott, a' seregeket a' ditsőség útjára, 's a' győzedelmre vezérelvén, haszonvéhetetlenné lett. — Minthogy a' szolgálatbeli Törvények szerént az ilyen zászlókat meg kell áldani, és szentelni, ő Exc-ja a' Nagy Melt. Mailandi Érsek Gróf Geisruk a' Regiment Fejének Méltóságos Veinaui Fáber Oberster Urnak kérésére ezen Egyházi díszes foglalatosságra magát ajánlotta. — Dél előtt kilentzedfél órákor tehát két Batalion kiállott két Kompánia Gránátérosokkal, a' nagy fegyvergyakorló mezőre. A' Katonáság előtt magas, és igen díszesen felékesített sátor alatt innepi oltár készítettett; a' mellett oldalvást két részről több sátorok voltak a' meghívott fő Vendégek, és a' Cs. Kir. Generálisság számára. Tíz órákor megjelent F. M. Lajtnánt Gróf Bubna az Országban lévő Fő Hadi Kormányozó ő Exc-ja, az éppen itt lévő F. M. Lajtnánt Báro Prohaszka Urral, a' Cs. K. armáda General-Quártely-Mester Stábjának Fejével, 's a' többi Fő Generálisokkal, valamint számos, és fényes késérrökkel, kik a' felállított katonaságot rendre megszemlélték. Ezután mindjárt megjelent az Érsek ő Exc-ja fényes késérettel, házi tselédjei előtte menvén, és őtet az itt való Fő Káptalannak több Kanonokjai, és számos Papság késérvén. Midőn ő Exc-ja a' Katonák sorának elejébe érkeze, az egész Katonáság őtet fegyvervonással tisztelé. Továbbá megjelent a' Lombár-

di Kormányzéknek Elölülője Gróf Stralsoldó, a' többi hivataloknak Elölülőjeivel, a' Tartománybeli Delegátussal, és Mailand Városának Podestájával, kiket követett az itt lévő Fő Nemességnek, és a' Városbeli jelesebb Lakosoknak számos gyülekezete, kik minnyájan a' Nemes Regimentnek ezen innepét jelenléteikkel meg tisztelni kívánták. Ekkor Fő Tisztelendő Nagy Ur, a' Cs. K. Tábornál lévő Superior a' Tábori Káplánoknak szolgálójakkal Misét mondott, mely után ő Exc-ja az Érsek fényes Egyházi öltözékben a' Sz. Ambrus Egyházi szertartási szerént méltóztatott az új zászlót megáldani, és megszentelni; azután pedig saját kezével három szegyet vervén a' zászlót a' ruhájához szegezni. Ezután a' többi szegyeket a' jelenlévő fő Vendégek, a' Generális Urak, és fő Tisztek belé vevén, ő Exc-ja felemelé a' zászlót, melyet Melt. Arcei Grófné született Fagnani Marquis Asszony, Tsillag Keresztes Dáma, drága és ékes pántlikával felékesített, és az Oberster Urnak mint a' Regiment Vezérének által adott: ez pedig a' Regimentnek elejébe vivé, 's rövid, de fontos beszéddel buzdította a' Vitézeket, hogy ezen győzedelmjel alatt: t zárt viaskodjanak, vagy vele egygyütt győzni, vagy meghalni magokat elszánják, a' mit a' Vitézek csak ugyan esküvéssel meg is fogadtak.

A' fényes, és szívet emelő innepésnek a' vetett véget, hogy a' Nagy Méltóságú, és Fő Tisztelendő Érsek ottan a' Te Deumot eléneklette, és a' Regimentre a' Papi áldást reá adta. Az énekítés alatt a' Katonáság apró fegyverből több ízben tüzelt, 's arra mindienkor az ágyuk dörgöttek. — Ezután az Országheli Hadi Fő Kormányozó ő Exc-ja előtt a' Katonáság ellépett, 's így a' maga szállítására tért. — Nagyon lehetett sajnálni,

hogy az idő nem kedvzett, mert éppen az innepes alatt szörnyű égi háború támadott: de az semmiképpen ellent nem állván minden a' maga rendje szerint végbe ment; 's nem csak a' fő személyek, hanem a' számtalan sokaság is, melly jelen volt, az idő mostohasága miatt el nem ritkult."

„Ezen alkalmatossággal Mélt. Gróf Batthyáni Antal Cs. K. Kamarás Ur, Nemes Vas Vármegyének örökös Fő Ispánja ö Nagysága, a' ki különben is nagy-lelkű bőkezűségéről isméretes, minthogy most éppen Mailandban tartózkodik, fényes bizonyosságát adta a' maga Hazafiúságának, és a' Katonasághoz vonzó jó indulatjának; mert ezen Vitéz Magyar Ns. Regementhez viseltető szeretetből, mint-hogy annak tagjai többnyire ö Nagyságának jobbágyaiból állanak, de minnyájan csak ugyan Hazafiai, azt kérte - ki magának, hogy mind a' Tiszt Urakat, mind a' köz Vitézeket az nap megvendégesse. A' Legénység számára tehát, melly 2205 személyből állott, adatott fejenként félfont marha húst, egy cipő fejr kezeset, egy partia rislását; a' mit Arcsi Grófné egy egy kasszó borral toldott meg. A' Kadetok, Strázsa-Mesterek, és a' Vitézi Medállal felékesített Katonák, számszerént 62, a' Gr. Urnak házánál különösen vendégesztettek meg.

Június' 20-dikán ezeknek következősében új inneplés volt, mert a' Nagy Méltóságú Ersek ö Exc.ja kikérte magának, hogy a' régi zászló örök emlékezetül a' Sz. Ambrus Templomában függesztessék fel. Ezen kívánságát több tekintetből nem lehetett megtagadni. Azért a' Regement egész innepi készüllettel kiállva által adta a' régi Zászlót a' Templombeli Fő Papnak, a' ki azt díszes helyre, a' Regementnek örömeire, mint 40 esztendeig annyi győzedelmekre vezérlett dicsősséges jelt, felállította. Ez

után a' Regementnek Tábori Papja, Tisztelendő Kaller József Ur, ezen alkalmatossághoz illő szép Magyar Prédikációt tartott, melly után Mise következett.

* * *

Folytatása az üstökös tsillagról szóló Egri tudósításoknak: —

Eger, Julius' 6-dikán 1819. Im további tudósítások az Üstökösről. Július 4-dikén este előbb az esthajnal fényre, utóbb egy vastag felhő, melly az Üstököszt egészen elborította, akadályoztaták a' vizsgáladást. Tsak annyit lehetett észre venni, hogy valamivel az égi Sarkhoz közelebb járult. Július' 5-dikén igen szép est vala. Első tekintetével az Üstökösnek észre lehetett venni, hogy az égi Sarkhoz tetemesen közelítvén, ezentúl láthatárunkon egész éjjel láthatóvá leend. Vastag, a' farkával egyesült ködbe borított golyója igen hasonlít az olvasztott aranyhoz színére nézve; kemény testet nem lehet látni benne. Farkának hossza éjjel utáni egy óra tájban a' nagy Medve leg fényesebb tsillaginak (Bayer 2, 9 betűkkel neveztetnek) távolyságát érte. A' naponként nevedő hold, és a' még tsak nem szüntelen tartó esthajnal világa miatt; főképpen pedig azért, mivel a' Kettős Jegytől fogva a' Hiuzéig terjedő, és vidékén, a' hol az Üstökös tartózkodik, igen kevés és apró csillagok vagynak, egy darab ideig nagy bajba fog kerülni helyét astronomiai tökéletességgel meghatározni. Julius' 6-dikán ismét tiszta vala az ég. Az Üstökös golyójának fényességét, 's farkaét a' Hold világa homályossabbá tette, mint tegnap; ugyan ezen környülállás miatt az Üstökös nagyságát tökéletesen meg nem határozhattam. Átal metszőjét megmérvén, Jupiternél kétszer kissébbnek találtam. Mivel az égi sarkhoz közelget, ha

ebben az erényben tovább is megmarad, néhány napok múlva kedvezőbb környű-állások adandják elő magokat a' vizsgálódásra, főképpen hold fogytával. Mára és holnapra való nézve valami szerentse, hogy nyár van, a' midőn a' telendő Hold mindenkor alantabb áll a' láthatáron; külömben bajosan lehetne csak látni is az Üstököst szabad szemmel.

Ez alkalmatossággal valóban méltó, hogy minden ember, kiben a' nagy, és szép eránt érzékeny szív lakozik, legalább egy tiszta éjtszakát ébren töltsön a' szabad ég alatt. Mert a' Hold, és leg ragyogóbb veszteg álló tsillagokon kívül láthatni Jupitert, mely éjfélikor dél keletre jó magassan tündöklök, nagy de szikrázás nélkül való világával. Meddig Jupiternek kerülő tsillagát, lapult formáját, és kettős pántlikáját tső által vizsgálod, új látás következik, Saturnus tsudálatos gyűrűjével, mely mostanában igen rézsunt lattatván, felette vékony. Azonnal látod a' vér színű Marsot a' Bika jegyében fel kelni; 's végre Venust új Hold forma fényes köntösében, mint reggeli tsillagot. Közbe közbe tekénts meg Vendég tsillagunkat, mely a' Teremtőtől kiszabott törvény szerint világról világra büjdosván, csak útjában mutatja most magát a' földieknek. A' helyett tehát, hogy miatta valami fenyegető rosztól rettegi, bámuld az Ur birodalmának véghetlenségét; ám koránt sem vagy Te tárgya az égi testek mozgásának; 's pirulj el ha csak egy szempillantatig is kiheted, hogy több légy egy porszemnél."

* * *

Egy magános levélből esett értésünk-

re, hogy *Bukarestben* Felséges engedelm mellett új Reformata magyar Ekklesia formáltatik, mellynek mennél előbb lehető megfundálására, templom és torony építtetésre megkivántató költség öszveszerzésére, annak Predikátora Tiszt. T. Sükei Imre Úr Erdélybe és Magyar Országra kiutazott ottani hitsorsosinak segedelmekhez való folyamodás végett. A' nevezett új Ekklesiában eddig már többre megy 430-nál a' lelkek száma.

* * *

Egy most Külföldön utazó Hazánkfia *Kerekes Ferentz* Úr, Német Orzágon, nevezetesen Berlinben való mulatása alatt egy Munkát irt német nyelven, ilyen nevezet alatt:

Betrachtung über die chemischen Elemente,

melly már Pesten Trattner János Tamás könyvnyomtató műhelyében sajtó alatt vagyon, és az Augustushan esni szokott Pesti vásárra el fog készülni.

Áll ez a' Munka, az Ajánlólevélen, mely a' *Palatinus* ő Cs. R. Fő Hertzegségéhez vagyon intézve, és az Előljárobeszéden kívül, öt Szakaszokból és egy Toldalékból.

Ezen Munka a' mai szokott gondolkodás módjától egészen eltávozik, és a' Kémianak szegletkövénel fogva majd minden természeti Tudományokat fundamentaikkban megmozgat.

A' mint hozzávethetni, leszsz a' Munka nyomtatásban mint egy 12 árkus. Az árra fog lenni 1 fl. 30 xr. ezüstben.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
Julius 13-dikén 246 $\frac{1}{2}$ — 14-dikén 246 $\frac{1}{2}$ — 15-dikén 246 $\frac{3}{4}$ — forintot.

A' Budai újság említi méltó sajnálkodással, hogy e' hónap' 15-dikán egy aszszonyember a' hátán nagy motyó sőt vivén a' hidon által, a' hid' kollátjához támaszkodott nyugódni, a' motyó azonnal, melly a' nyakába volt kötve, ötet hátrafelé a' vízbe rántotta 's oda fulasztotta.

H i r d e t é s

az Erdélyi Kir. Thesaurariatustól.

Ő Cs. Kir. Apostoli Felsége méltóztatott kegyelmesen meghatározni, hogy az Erdélyi N. Fejedelemségben az alább megnevezendő Kamarális és Fiscalis jószágok kiadódjanak (conferaltassanak) úgy mint:

Alsó Fejér Vármegyében: A. Kralcko, Tibor, Királypataka, Magyar 's Boros Botsárdban lévő Fiscalis részek; és a' Szent Benedeki, 's Magyar igeni Fiscalis Részjóságok.

Első Szolnok Vármegyében: Somkut nevű Kamarális Hellység; és Böerfalva, Hollomező, Alsó Szölts, Tökés, 's Disznopatak nevezetű Részjóságok.

Boboka Vármegyében; A' Kötkei, és Mikolai Részjóságok.

Fogaras Földin: az Alsó Kománni Fiscalis Részjóság.

Thoroda Vármegyében: az Oláh Bólkényi Fiscalis Részjóság.

Küküllő Vármegyében: az egész Potstelli Kamarális Hellység, a' Martontelki Részjósággal együtt.

Kolos Vármegyében: A' Kötelen-di, Felső - Zsuki, Nemes, vagy Oláh Zsuki, 's Felső Szováthi Fiscalis Részjóságok.

Hunyad Vármegyében: A' N. Rápolti, Illyei, Szatsali, Rea-Csopei, 's Szentpéterfalvi, Fiscalis Részjóságok.

Kraszna Vármegyében: a' Borzási Fiscalis Részjóság.

Udvarhely Székben: A' Parajdi Fiscalis apró Fundusok.

A' kérők, 's kedvellők kéréseket N. Szebenben az Erdélyi K. Thesaurariatustól beadhatják.

A' kiadásra vagy collatoria megnevezett Helységek, vagy Részjóságok álló részeit külön külön, úgy a' Conditioikat is, mellyek mellett adódnak, meglehet látni N. Szebenben, a' Kir. Thesaurariatustnál, a' szerént a' mint a' mnkába lévő Conscriptioik, és aestimatioik részenként elkészülnek, 's beadódnak.

Tudományos Dolgok.

Bétsben az ifiabb Doll Antal Könyvárasnál, in der Ditschhofgasse, dem grossen Federhof gegenüber, 's Magyarországon is minden könyvárosoknál, található ezen egészen új munkát:

Ungerisches Staatsrecht

Szerzette *Gustermann Wilhelm Antal*, Cs. K. könyvcenzor, 's a' Cs. K. Thérésianumban Törvényeket tanító Professor.

Első Kötet; nagy 8-tzad rétbén; kötetlen 5 for. befértelve 5 for. 15 kr.

A' boldogult II-dik Leopold Cs. és K. Király a' Bétsi újság által (Dec. 8-dikán 1790-ben) hirül adatta, hogy Bétsben kathedra fogna az Austriai Monarkhia Státustörvényének taníttatására felállítatni, melyre nézve azok, kik azért *concurrálni* akarnak, kézírásaikat nyujtsák be. A' Szerző a' Státus' Törvény' I-ső Részét 1793-ban nyomtatásban kiadván, azon kérése mellé, hogy ezen tanítói széket adják neki, a' II-dik Rész is oda tette, melly a' Magyar Státustörvényt foglalja magában. A' Bétsi Universitas' helybehagyását mind két, a' második Rész pedig a' külső tudós újságok' helybehagyását is megnyerte. Minthogy pedig azolta a' politikai történetek a' dolgok' állapotját megváltoztatták 's a' Szer.

zö más törvénytanió székét kapott, ő ar-
ra határozta magát, hogy csak a' Magyar
Státustörvényt dolgozza újabban ki, 's
azt a' tudós világnak, megítélés végett,
elejébe terjeszse.

Már II-dik József Császár kiszabta
vala azt a' módot, melyhez magát an-
nak, ki a' Magyar Státustörvény tanítá-
sára könyvet ír, mihez tartani kelljen
magát. A' Szerző, ezen előttünk lévő,
nem éppen katedrai tanítói célra irt
munkáját, ezen Felséges Utasítás lelké-
vel megegyezőleg, a' következő Systema
szerént készítette. A' Magyar Státus-
törvény Ideáját, kutfjeit, a' segéd-tu-
dományokat, 's annak culturáját magá-
ban foglaló bevezető beszédnek előrebo-
tsátása után (§§. 1—19), hét Szakaszok-
ban adja a' Szerző, ezen Tudományt elő,
úgy mint; az I. - ben a' Magyar Státus'
vidékeit, a' II-dikban a' Státus' lakosait,
III-dikban a' Királyt 's annak atrbütu-
mait, IV-dikben a' Felség' jusait 's azok-
nak gyakorlását, V-dikben az abból fo-
lyó Országlási alkotmányt, *Constitúzió*-
t, VI-dikban a' Státus' organizáltatá-
sát, 's a' VII-dikben végre, Magyarországnak
külső Státustörvényét.

Mint hogy a' Szerző a' maga nyom-
tatásbau kiadott munkái által: *Versuch
eines Oesterreichischen Staatsrechts,
Privatrechts-Praxis, Oesterreichisches
Kirchenrecht, a' Filangieri della le-
gislatione Scienciájának Fordítása,
Preussens Geschichte*, kiváltképpen pe-
dig, *Abbildung der Verfassung des Kö-
nigreichs Ungarn*, a' tudós közönség'
helybehagyását megnyerte, remélhet-
ni, hogy az előítélettől szabad Olvasók
ezen munkáját is kedvesen fogják fo-
gadni.

Továbbá találtnak ugyan ott ezen czi-
mű könyvek: —

Die Ausbildung der Verfassung des Königreichs Ungern;

Gustermann Wilhelm Antal Cs. Kir.
könyvcenzor által, 2 Kötet, nagy 8.
rétben, Bétsben 1811. 8 for. — Ezt a'
Szerző az Ország' Historiájából és törvé-
nyeiből készítette.

Monumenta Ungrica.

Kiadta Engel Kresztel János, nagy 8-
tzad rétbén, ugyanott, 1809-ben, 5
forint.

Geschichte des Freystaats Ragusa,

a' környékkel és két pénz-rajzolatokkal.
Készítette Engel Kr. János, nagy 8-ad
rétben, ugyanott, 1807. 4 for.

Kleine Geographie des Königreichs Ungern,

Legbizonyosabb kútfökből összeszedte
Link Tódor, nagy 8-tzad rétbén, ugyan-
ott, 1 for. 30 kr.

Kleine Geographie des Großfürstenthums Siebenbürgen,

Legbizonyosabb kútfökből összeszedve,
ugyanott, nagy 8-tzad rétbén 1817. 1
for. 30 kr.

Reisebemerkungen über Ungern und Galizien.

Készítette Bredetzky Sámuel, Lemberg
Superintendens, ugyanott, két rézre met-
tett képpel, 1809. 6 for.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Jul. 17-dikén 244 $\frac{1}{4}$ — 18-dikán 244 $\frac{7}{8}$ — 20-dikán 244 $\frac{7}{8}$ — forintot.